

OFFENTLIGE FINANSER 1. februar 2023

ANALYSE

Udarbejdet af
Gustav Elias Dahl
Senioranalytiker

Råderummet kan opjusteres med mindst fem mia. kr.

De nyeste tal for den faktiske beskæftigelse peger på, at den strukturelle beskæftigelse er endnu højere end tidligere antaget. Nøgletal peger på, at det er usandsynligt, at forskellen mellem den faktiske og strukturelle beskæftigelse, beskæftigelsesgab, overstiger den tidligere rekord fra 2008, som Finansministeriet ellers vurderer det. Tager man udgangspunkt i beskæftigelsesgab fra 2008 vil der være ca. fem mia. kr. ekstra i økonomisk råderum, som politikerne kan bruge på politiske prioriteringer. AE vurderer dog, at råderummet sandsynligvis er endnu større.

Kontakt

Senioranalytiker

Gustav Elias Dahl

📞 42 49 30 37

✉️ gd@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Den faktiske beskæftigelse for 2022 ser ud til at ende ca. 15.000 personer højere end i Finansministeriets prognose fra august 2022. Det giver et beskæftigelsesgab på omkring 114.000 personer i 2022 ifølge ministeriets skøn, svarende til 3,9 pct.
- Økonomiske nøgletal peger dog ikke i retning af, at beskæftigelsesgabets i dag skulle overstige den tidligere rekord fra 2008, som lå på 3,1 pct. af den strukturelle beskæftigelse.
- Antager man, at beskæftigelsesgabets bare har samme niveau som i 2008, er den strukturelle beskæftigelse undervurderet med 23.000 personer, og det giver ca. fem mia. kr. til råderummet. AE vurderer dog, at den strukturelle beskæftigelse kan være endnu højere.

Finansministeriets beskæftigelsesgab er højere end først antaget

En [analyse](#) fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viste i december 2022, at den strukturelle beskæftigelse sandsynligvis er betydeligt højere, end det er opgjort i Finansministeriets prognose fra august 2022.¹ Nye beskæftigelsestal peger nu på, at den strukturelle beskæftigelse er endnu højere end først antaget.

I prognosen fra august skønnede Finansministeriet, at den faktiske beskæftigelse for 2022 ville stige med 104.000 personer i forhold til 2021.² Men i andet halvår af 2022 er beskæftigelsen steget så meget, at gennemsnittet for året ser ud til at ende på omkring 119.000 personer højere end 2021 ifølge AE's skøn, jf. Figur 1.

Finansministeriet undervurderede beskæftigelsen for 2022 med ca. 15.000 personer

Figuren viser stigningen i beskæftigelsen fra 2021 til 2022 ifølge to prognoser fra hhv. august 2022 og januar 2023 (1.000 personer).

Anm.: AE's fremskrivning for året 2022 er baseret på Danmarks Statistiks opgørelse af lønmodtagerbeskæftigelsen (LBESK) til og med november 2022. Beskæftigelsen er opgjort ekskl. orlovs personer.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. Danmarks Statistik og Finansministeriet

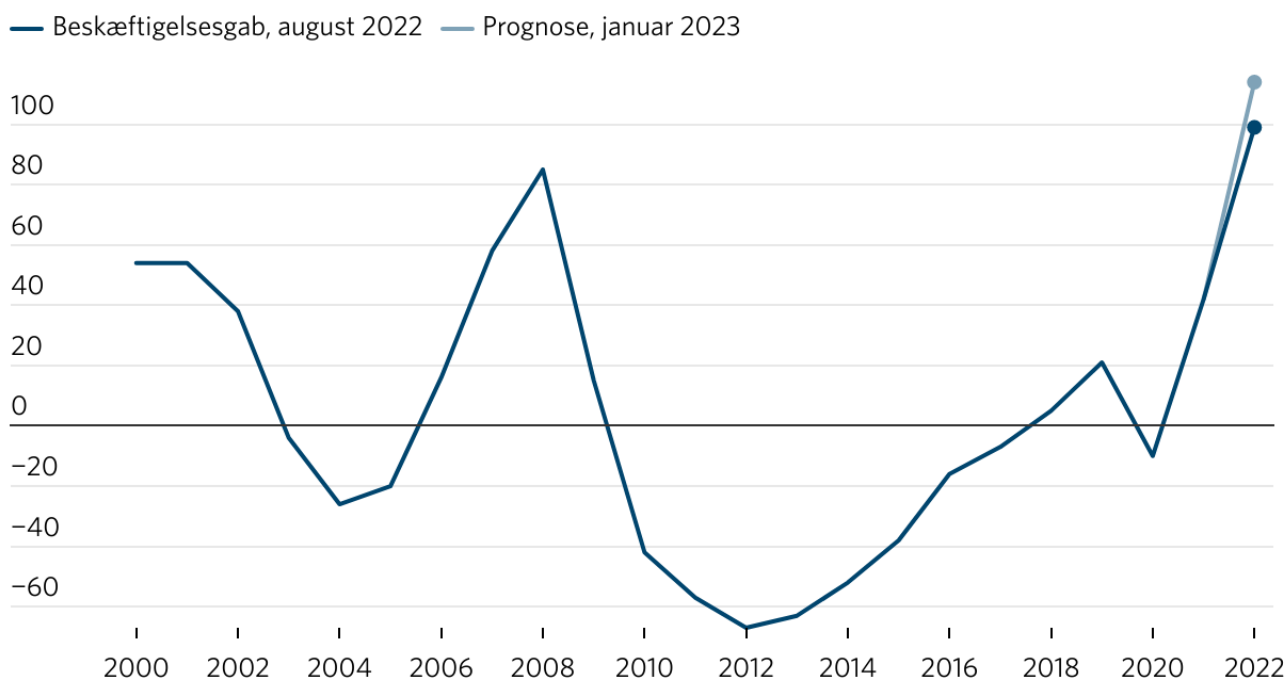
Med den nye prognose bliver beskæftigelsesgabet for 2022 på 114.000 personer, hvilket er 15.000 personer højere end i fremskrivningen fra august 2022, som lå på 99.000 personer, jf. Figur 2.

Dermed er beskæftigelsesgabet ifølge Finansministeriet næsten 29.000 personer højere end rekorden fra 2008, hvor beskæftigelsesgabet var oppe på 85.000.

FIGUR 2

Finansministeriets beskæftigelsesgab er endnu højere end først antaget

Figuren viser Finansministeriets opgørelse af beskæftigelsesgab i august 2022 (1.000 personer). Derudover vises en opdateret prognose for beskæftigelsesgab, under forudsætning af, at den strukturelle beskæftigelse er uændret.

Anm.: Den opdaterede prognose bygger på den fremskrevne faktiske beskæftigelse fra Figur 1, samt det samme strukturelle niveau, som Finansministeriet har opgjort i 2030-planforløbet fra august 2022.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. Finansministeriet

Hvad er strukturel beskæftigelse?

Finansministeriet vurderer løbende den strukturelle beskæftigelse, som er et beregnet nøgletal, der forsøger at beskrive den "konjunkturneutrale beskæftigelse". Forskellen mellem den strukturelle og faktiske beskæftigelse betegnes "beskæftigelsesgab". Under højkonjunkturer vil den faktiske beskæftigelse være højere end det strukturelle niveau, og beskæftigelsesgabets vil dermed være positivt. Under en lavkonjunktur vil beskæftigelsesgabets omvendt være negativt.

Den strukturelle beskæftigelse defineres også som det niveau af beskæftigelse, som er foreneligt med en stabil løn- og prisudvikling. Et højt (positivt) beskæftigelsesgab er tegn på, at økonomien er langt fra et konjunktur neutralt scenarie, og at priser og lønninger derfor vil stige, så beskæftigelsen falder tilbage til omkring det konjunkturneutrale niveau.

Tallet for den strukturelle beskæftigelse er centralt, da det er grundlag for at opgøre det økonomiske råderum, som rammesætter, hvor mange penge der politisk kan disponeres over i de kommende år. De offentlige budgetter styres og planlægges altså efter de strukturelle niveauer (den strukturelle saldo) frem for de faktiske indtægter og udgifter i et givent år, som kan svinge betydeligt fra år til år. Det er altså den strukturelle beskæftigelse, der bestemmer det finanspolitiske råderum, og ikke den faktiske beskæftigelse.

Der er dog betydelig usikkerhed omkring beregningen af den strukturelle beskæftigelse. Tallet kan ikke observeres direkte, men estimeres ud fra en række andre indikatorer.

Nøgletal modsiger Finansministeriets store beskæftigelsesgab

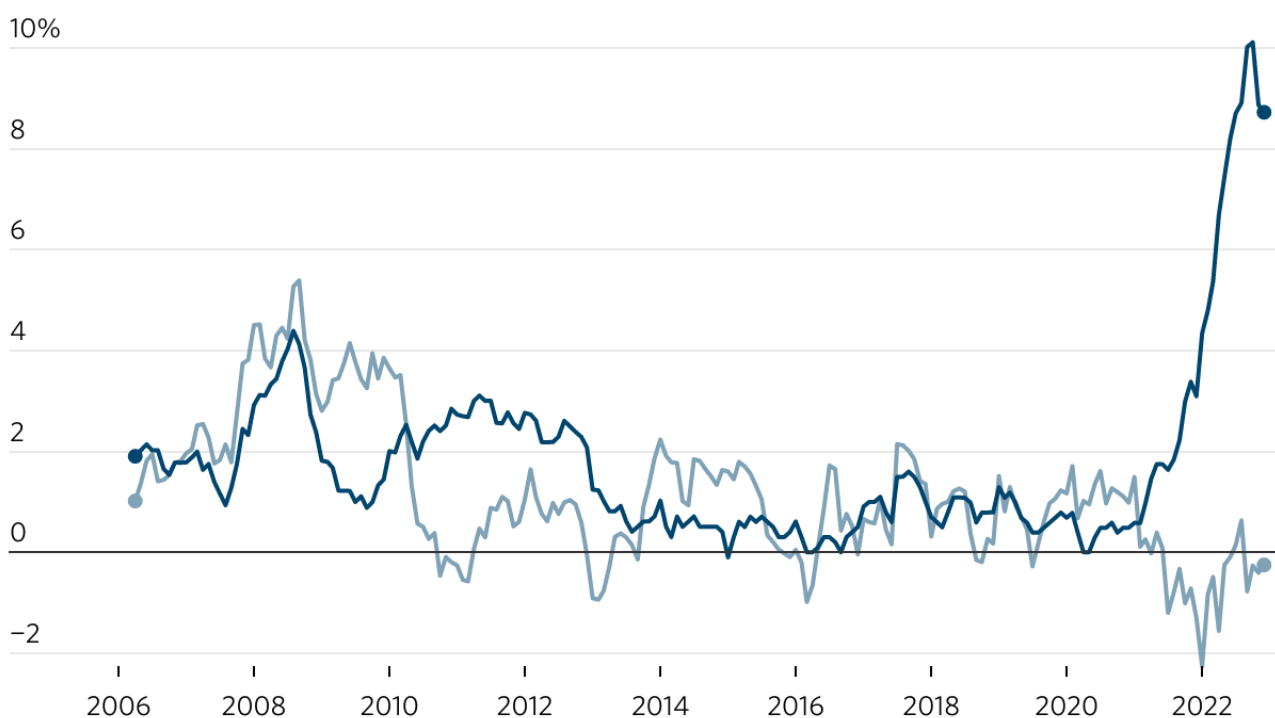
I procent af den strukturelle beskæftigelse svarer beskæftigelsesgabet til 3,9 pct. mod den tidligere rekord på 3,1 pct. fra 2008. Som vi har redegjort for i den nævnte [analyse](#) fra december, er der ikke indikationer på, at beskæftigelsesgabet i dag skulle være højere, end da presset på arbejdsmarkedet toppede op til finanskrisen. Der er således fortsat ingen tegn på en løn-prisspiral, som kunne indikere en overophedning. Selvom inflationen er høj, kan den stadig forklares af udefrakommende faktorer (priser på energi, fødevarer og andre importvarer), mens det indenlandske prispress er lavt, jf. Figur 3.

FIGUR 3

Inflationen er drevet af udefrakommende faktorer

Figuren viser forbrugerprisindekset samt den underliggende indenlandske inflation.

— Forbrugerprisindeks — Underliggende indenlandsk inflation

Anm.: Den underliggende indenlandske inflation er beregnet efter samme metode som Nationalbankens indeks "indenlandsk markedsbestemt inflation" (IMI). Dog er priser på importvarer og indirekte energiindhold lagget med et kvartal, eftersom disse faktorer ikke øjeblikkeligt slår igennem på den indenlandske prisdannelse.

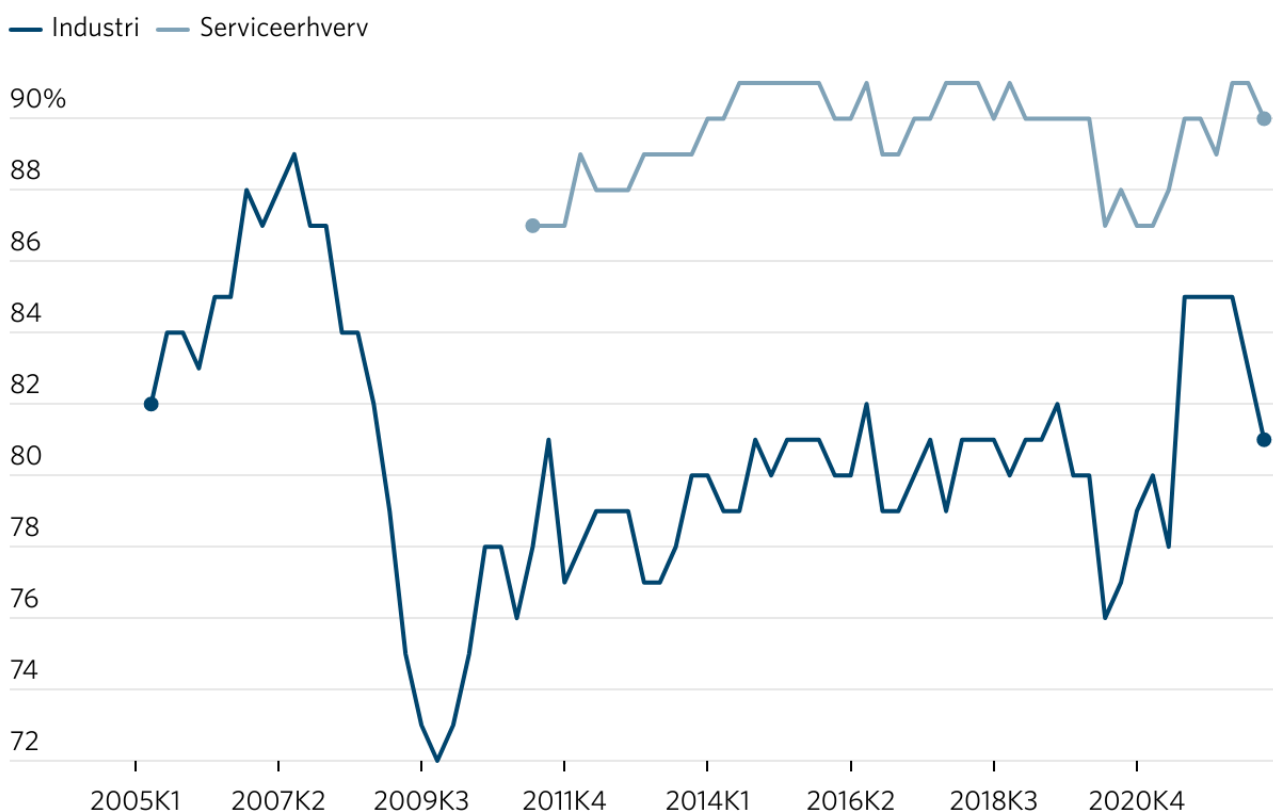
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. Danmarks Statistik og DØRS

Ligeledes er kapacitetsudnyttelsen i industrien og serviceerhvervene ikke væsentligt højere end normalt, jf. Figur 4.

FIGUR 4

Ingen markant stigning i kapacitetsudnyttelsen

Figuren viser udviklingen i kapacitetsudnyttelsen i industrien og serviceerhvervene i pct.

Anm.: Kapacitetsudnyttelsen er opgjort på kvartalsniveau i industrien og månedsniveau i serviceerhvervene. For serviceerhvervene er tallet for sidste måned i hvert kvartal brugt.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE pba. Danmarks Statistik (BARO4 og KBS3)

Råderummet vurderes at være mindst fem mia. kr. højere

På baggrund af ovenstående nøgletal antager AE - med et konservativt skøn - at det nuværende arbejdsmarked er overophedet i samme grad som op til finanskrisen.

Med nutidens størrelse på arbejdsmarkedet svarer dette til et beskæftigelsesgab på 91.000 personer.

Dermed vurderer AE, at den strukturelle beskæftigelse aktuelt er undervurderet med mindst 23.000 personer. Som tommelfingerregel giver et øget arbejdsudbud på 10.000 personer omkring 2,2 mia. kr. i øget råderum. Dermed vurderes det, at der er et øget finanspolitisk råderum på mindst fem mia. kr. årligt.

---

1 www.ae.dk/analyse/2022-12-arbejdsudbuddet-er-sandsynligvis-hoejere-end-politikerne-troer

2 fm.dk/udgivelser/2022/august/2030-planforloeb-grundlag-for-udgiftslofter-2026/